

Aluminii

Časopis družbe Talum, d. d., Kidričevo, julij 2009, številka 7

**Buči, buči
morje Adrijansko**

Iz vsebine

4 Uprava, službe

5-7 Program okolje-zdravje

8-9 Službe

10-13 Intervju

14-15 Najboljša naslovnica

16-17 Reportaža

18 Fotografija meseca

19 Kolumna

20-21 Fotoreportaža

22 Sindikat

23 Križanka

Časopis družbe Talum

Naslov uredništva: Talum, d.d.

2325 Kidričevo, Tovarniška cesta 10,

telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103,

e-pošta: ivo.ercegovic@talum.si

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov

Uredniški odbor: Ivo Ercegović, urednik, Danica Hrnčič

in Lilijana Ditrih, članici, Darko Ferlinc, član,

Srdan Mohorič, član

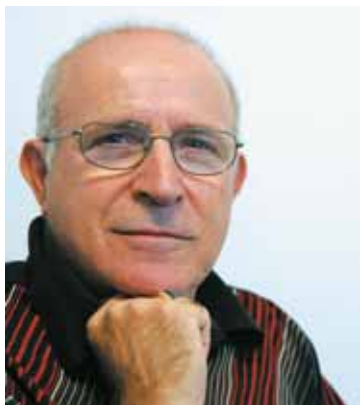
Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak

Oblikovanje: Darko Ferlinc

Avtor naslovnice: Srdan Mohorič

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor

Tisk: Bezjak tisk, Maribor

Zavezništvo

IVO ERCEGOVIĆ
GLAVNI UREDNIK

»S tem je tudi sedanje vodstvo največjega delničarja, Eles, pokazalo pripravljenost na sodelovanje z družbo Talum v teh kriznih razmerah.«

»Talumov interni časopis je naredil velik korak naprej! Vse čestitke. Le tako naprej,« je zapisala novinarka in urednica Jana Petkovšek ob pregledu Aluminijev. Prijavili smo se namreč za nagrado Papirus 2009, ki jo vsako leto podeljuje Slovensko društvo za odnose z javnostmi. Končali smo sicer kar daleč od vrha, vendar je bolj pomembno, da smo dobili boljše ocene kot prej, da rastemo, vrh pa je tako »rezerviran« za profesionalne ekipe Gorenja, Krke, Telekom, Simobila, Leka in drugih.

Poleg omenjene pohvale so zgovorna tudi mnenja preostalih ocenjevalcev, na primer: »poudarek na ljudeh, dobro zasnovan intervju, podpore zaposlenih vodstvu v težavnih trenutkih, odločnost, ponos zaposlenih nad podjetjem so značilnosti, ki ob prebiranju napravijo močen vtis, občutek, da cenijo posameznika v podjetju, spodbude za zavezništvo, pohvalno gojenje fotoreportaže in reportažnega zapisa, tudi kolumne z osebno in globoko vsebino ne srečaš v vsakem internem časopisu, jezikovno vešče ...« itd.

S pripombami niso varčevali in nekatere nasvete bomo upoštevali pri nadaljnjem delu. Vsekakor upamo, da tudi vi opazate našo rast, da boste še naprej sodelovali v časopisu in nas opozarjali zlasti na pomanjkljivosti. Pri ohranjanju našega izvirnega pristopa bomo najbolj upoštevali vaše

mnenje, kajti zaradi vsečnosti ali nagrađ ne bomo delali tako, kot nas želijo videti drugi.

Odlično smo se odrezali pri ocenjevanju naslovnice, saj smo dobili prvo nagrado za najboljšo naslovnico; pripravil jo je Srdan Mohorič v sodelovanju z uredništvom. O tem lahko berete v posebnem prispevku, ponovno pa je objavljena tudi tista lepa in zgovorna fotografija.

Odličnost je primarna naloga za vse dejavnosti. Tako je dr. Marko Homšak za temeljne usmeritve razvoja Kontrole kakovosti napovedal projekte, ki so financirani iz sredstev, ki jih dodeljuje država in Evropska unija. »Družba Talum se je kot eden izmed večjih partnerjev v tem procesu konec junija priključila javnemu razpisu za razvoj tako imenovanih centrov odličnosti v obdobju od 2009 do 2013. To je tudi za DE Kontrola kakovosti priložnost, da izkoristi svoje kadrovske in tehnične potenciale,« je poudaril.

Dr. Homšak in Iztok Trafela sta pripravila program, ki vsebuje 23 planiranih aktivnosti na področju ravnanja z okoljem in 26 na področju varnega in zdravega dela do leta 2011. Gre za pomemben načrt, ki ga je sprejela Uprava družbe in ga lahko podrobno pregledate na spletnih straneh. V tokratnem Aluminiju je to naša glavna tema, ki ji posvečamo tudi fotoreportažo.

Objavljamo poročilo s skupščine Taluma. Najbolj nas je zanimalo mnenje predsednika Uprave Danila Topleka o razporeditvi dobička in odnosov z Elesom: »Glede na globalno krizo, ki je prizadela tudi Talum, je bil ta sklep pričakovani in z našega vidika najbolj gospodaren. S tem je tudi sedanje vodstvo največjega delničarja, Eles, pokazalo pripravljenost na sodelovanje z družbo Talum v teh kriznih razmerah.« Tako se je končno končalo nekajletno nagajanje največjega lastnika, stvari pa so spet postavljene na pravo mesto.

V intervjuju boste spoznali novega sodelavca Gregorja Jurka, zaposlenega v Marketingu. Veliko zanimivega in modrega je povedal, na primer: »Pri nas v Talumu so vsi postopki gladko stekli in tej »gladkosti« se ne morem načuditi.« Ali pa: »Če bi v Sloveniji znali ohraniti vrednote iz socializma in jih prilagoditi tržnemu gospodarstvu, bi bili zmagovalci.« Vredno je natančno prebrati!

Za konec samo še nekaj misli, ki jih boste – poleg drugega – našli v tej številki: »In človek, ki daje, ki si prizadeva, ki je lojalen, pričakuje, da njegov trud ne bo prezrt. /.../ A to se nikoli ne zgodi. /.../ Morda je čas, da preusmerite napore v drugo smer ali pa stopite korak nazaj. Tam boste našli sami sebe s kupom želja, ki čakajo, da jih izpolnite. A ne drugim, sebi.«

Dobiček iz poslovanja v rezerve

DANICA HRNČIČ

S skupščine družbe Talum

Dne 30. 6. 2009 je potekalo zasedanje skupščine družbe Talum, d. d., Kidričevo. Uprava družbe je na skupščini delničarje seznaniła z Letnim in Konsolidiranim letnim poročilom družbe za leto 2008. Prav tako so se delničarji seznaniili s Poročilom nadzornega sveta za preteklo leto, upravi in nadzornemu svetu pa podelili razrešnico. Delničarji so sprejeli sklep, da se bilančni dobiček poslovnega leta 2008 v

višini 179.162,34 evra v celoti razporedi v druge rezerve iz dobička. Za revizorja za poslovno leto 2009 so imenovali revizijsko družbo Renoma iz Ljubljane. Skupščina je potrdila tudi spremembe Statuta družbe in spremembe v sestavi njenega nadzornega sveta. Na Elesov predlog je skupščina odpoklicala dosedanjega člana nadzornega sveta Roberta Rožiča, namesto njega pa vanj imenovala Mirjana Trampuža.x

SLUŽBE

Zagotavljanje boljšega standarda ob upokojitvi

TANJA MADJAR

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Pokojninska družba A, d. d.

Pomembnosti dodatnega pokojninskega zavarovanja se morda ne zavedamo dovolj. O njem se sprašujemo nekaj let pred upokojitvijo ali ko presenečeno izvemo višino pokojnine. Odgovorno podjetje se mora zavedati velikega pomena skrbi za svoje zaposlene, in to ne le med delovno dobo, ampak tudi po njej. Le tako bo podjetje deležno družbenega ugleda in uspeha tudi v prihodnje.

Ena izmed takšnih ugodnosti, ki jo imamo talumovci, je kolektivno prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje v Pokojninski družbi A. Čez dve leti, leta 2011, bo minilo že deset let, odkar smo s prvimi zavarovanci sklenili prve pogodbe. Z vsakomesečnim nakazilom na naš transakcijski račun nam Talum omogoča boljši življenjski standard in kakovostnejše preživljanje zaslužene upokojitve.

Pokojninska družba A je lansko leto poslovala uspešno. Zvišalo se je števi-

lo zavarovancev (na 45.500), zvišale so se tudi vplačane premije. Kljub globoki finančni krizi so v družbi zavarovancem kot edina pokojninska družba pripisali pozitiven donos. Za podjetja, ki so leta 2001 pristopila k zavarovanju z vplačili maksimalnih premij, bo povprečna dodatna pokojnina presegala 50 evrov – sicer pa bo med 20 in 70 evri. Če upoštevamo dejstvo, da je povprečna pokojnina leta 2008 znašala 580 evrov, se bo pokojnina posamezniku lahko zvišala tudi za 10 odstotkov.

Dejstvo je, da bo javna pokojninska blagajna (ZPIZ) zaradi posledic gospodarske krize še bolj obremenjena. Posledično bodo javne pokojnine nižje, standard upokojencev pa vse slabši. Pokojninsko družbo A je ustanovila skupina uglednih gospodarskih družb z namenom, da v njej čim bolj ugodno zavarujejo svoje zaposlene in tako prispevajo k njihovem boljšemu standardu po upokojitvi.x

Nov program za ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu

DR. MARKO HOMŠAK,
IZTOK TRAFELA
FOTO: SRDAN MOHORIČ

»Delaj kakovostno na vseh področjih takrat, ko te nobeden ne gleda.«

V tokratni številki Aluminija se lahko seznanimo z aktivnostmi, ki so bile zapisane v Programu za ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu št. 8/08. To je torej že osma izdaja Programa, odkar smo vzpostavili sistema za ravnanje z okoljem (ISO 14001) ter varnosti in zdravja pri delu (OHSAS 18001).

Konec leta 2008 je družba Talum izvedla celotno revizijo tveganja okoljskih in varnostnih vidikov; revizija je vodila do izdelave in odobritve Programa s

strani Uprave družbe, ki zajema 23 planiranih aktivnosti na področju ravnanja z okoljem ter 26 na področju varnega in zdravega dela za triletno obdobje, to je od leta 2009 do 2011.

Program za ravnanje z okoljem

Iz pridobljenega okoljevarstvenega dovoljenja konec leta 2007 je razvidna zahteva, da morajo upravljavci naprav, ki lahko povzročajo onesnaženje večjega obsega (IPPC), prilagoditi obrato-

vanje naprav novim, ostrejšim zahtevam, ki bodo začele veljati 1. 1. 2011. Nove zahteve se nanašajo predvsem na nižje koncentracije celotnega prahu (z 20 mg/m³ na 5 mg/m³) in skupnih organskih snovi (z 200 mg/m³ na 50 mg/m³) v zrak. Ti dve zahtevi se nanašata na izpuste emisij snovi v zrak v DE Anode in DE Rondelice. Največje znižanje emisij celotnega prahu v zrak je predvideno za področje litja aluminija v DE Gnetne zlitine (s 50 mg/m³ na 5 mg/m³). V Programu so razvidne tudi aktivnosti za učinkovitejšo rabo energije in preprečevanje trajne rabe biocidov v DE Energetika. Področju ustrežnejšega ravnanja z aluminijevo žlindro in livarskimi peski bosta namenjeni aktivnosti v DE Livarske zlitine in DE Ulitki.

Ker zaradi zelo zaostrenih gospodarskih razmer letos ne pričakujemo nobenih investicij, bo ta čas namenjen za pripravljalne faze različnih projektov, ki bi se, po do sedaj razpoložljivih informacijah, morali končati do leta 2011. Velika verjetnost je, da bo treba v ta namen spremeniti oziroma dopolniti okoljsko zakonodajo, o čemer smo že opozorili pristojne na Ministrstvu za okolje in prostor.

Program za varnost in zdravje pri delu

Aktivnosti iz Programa za varnost in zdravje pri delu so vezane predvsem na izboljšanje delovnih razmer, zmanjšanje resnosti in pogostosti poškodb pri delu ter zniževanje hrupa v delovnem okolju.

Nadaljnja sanacija in zniževanje hrupa sta predvidena na ventilatorju peči T4 v DE Livarske zlitine, odstranjevanju

kopeli in sive litine v DE Anode, skladišču odpadnega aluminija in v DE Rondelice na pakirni liniji.

Med stalne Talumove aktivnosti spada zniževanje resnosti in pogostosti poškodb pri delu. V ta namen so predvidene spremembe na sistemu pokrievanja in gretja livnih žlebov v DE Livarske zlitine ter predlagana posodobitev na sistemu rezanja in varjenja anodnih nosilcev. V DE Gnetne zlitine je predvidena izdelava podestov ob livnih žlebovih in dodatna zaščita ob delu na višini pri pripravi taline.

Največ aktivnosti v novi izdaji Programa je predvidenih za izboljševanje razmer na delovnih mestih. V DE Izparilniki je planirana nabava ergonagibnikov, v DE Ulitki pa izdelava prezračevanja in avtomatizacija litja, in to do izvedbe ogrevanja v nabavnem skladišču. V DE Vzdrževanje so na področju izboljšanja delovnih razmer v Program zapisali več aktivnosti, ki ne zahtevajo večjih finančnih vlaganj. Izdelali bodo razne podeste, stojala, nosilce in konzole, s katerimi si bodo olajšali delo ter nabavili opremo za varno delo na višini in globini ter dodatno posodobili določeno delovno opremo.

Program za ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu je trenutno za vse sodelavce dostopen v informacijskem dokumentacijskem sistemu ter pri vodjih DE in služb, kmalu pa bo omogočen dostop do dokumenta tudi na intranetni strani Taluma.

Kljub krizi, ki jo občutimo v Talumu, v Programu ponovno izkazujemo svojo zavezanost in skrb za okolje ter varna in zdrava delovna mesta.**x**

Dr. Marko Homšak

Aluminij, številka 7, julij 2009

Iztok Trafela

Dvig kakovosti in zmanjševanje stroškov

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SRDAN MOHORIČ

»Temeljne usmeritve DE Kontrola kakovosti zajemajo razvoj, raziskave in združevanje postopkov, povečevanje spektroskopskih analiz. Tako na svoj način prispevamo k racionalizaciji in učinkovitosti.«

Polletni rezultati DE Kontrola kakovosti

V prvi polovici letošnjega leta smo v DE Kontrola kakovosti za notranje in zunanje naročnike analizirali 10.140 parametrov in 29.039 spektroskopskih vzorcev ter izvedli 8.363 mehanskih preiskav. Na prvi pogled so to visoke številke, vendar beležimo največji padec (približno 40 odstotkov glede na leto 2008) na področju spektroskopskih določitev vzorcev, in to zaradi zmanjšanja proizvodnje elektroliznega aluminija in manjše proizvodnje v livarnah.

Rezultat je glede na razmere v proizvodnji pričakovan in skladen s planiranimi storitvami za leto 2009. Pri določitvah parametrov je upad manjši za približno 25 odstotkov, medtem ko pri mehanskih preiskavah ostajamo na ravni lanskega leta. Laboratorijske storitve so po eni strani rutinske preiskave, ki jih merimo v tisočih analiziranih vzorcev oziroma parametrih, po drugi strani pa se v zadnjem obdobju povečuje število dodatnih raziskav, ki se merijo v dnevih ali celo tednih, za kar postaja 36-urni

Drago Dugolin popravlja dozirnik

delovnik v nekaterih primerih celo prekratek.

Pri vseh sodelavcih DE Kontrole kakovosti je opaziti veliko pripravljenosti za sodelovanje, poštrevnosti in zavzetosti pri delu, iz česar nujno sledijo uspehi na področju dviga kakovosti in znanja ob hkratnem zmanjševanju

stroškov. Naj v nadaljevanju navedemo le nekatere.

Slovenska akreditacija je potrdila družbi Talum, d. d., DE Kontrola kakovosti zaupanje v vzpostavljeni sistem kakovosti in izpolnjevanje tehničnih zahtev ter usposobljenost z novo izdajo priloge k akreditacijski listini

LP-045 z dne 18. maja 2009, kar je mogoče preveriti na spletni strani www.sa.gov.si. Tako je potrjen razširjeni obseg akreditiranih metod z metodami za določitev klorida, sulfata in nitrata v vodah z ionsko kromatografijo in določanje temperature v odpadnih plinih, tako da ni več potrebe po iskanju zunanjih izvajalcev za tovrstne preiskave.

Sodelovali smo v dveh medlaboratorijskih primerjalnih preskušanjih vod, ki sta ju vodila Kemijski inštitut v Ljubljani in Aquacheck v Veliki Britaniji. Pri obeh primerjavah je bilo sodelovanje zelo uspešno. S Hydro Aluminiumom smo sodelovali tudi pri medlaboratorijski primerjavi aluminijevega fluorida, rezultati pa bodo uporabljeni pri pripravi novega standarda ISO. S Hydro Aluminiumom (Årdal, Karmøy, Kurri Kurri, Sunndal, Slovalco) smo sodelovali pri pripravi in analizah petnajstih referenčnih materialih z ozna-

kami HAL_BA 38-52 za elektrolitske kopeli za določevanje nizkih vrednosti prebitka AlF_3 v kriolitu, tj. kislosti. Referenčni materiali bodo tako služili za pripravo umeritvenih krivulj na difrakciometrih (XRD) elektroliz, kar do sedaj ni bilo mogoče oziroma je bilo težje izvedljivo.

Na novem rentgenskem fluorescenčnem spektrometru (XRF) so analize predvsem hitrejše in zajamejo več parametrov hkrati, analiziramo pa tudi nekatere materiale, ki smo jih doslej analizirali na klasičen način. Opravljamo tudi kvalitativne analize tako imenovanih neznanih vzorcev.

Temeljne usmeritve DE Kontrola kakovosti zajemajo razvoj, raziskave in združevanje postopkov, povečevanje spektroskopskih analiz. Tako na svoj način prispevamo k racionalizaciji in učinkovitosti. To je dobra osnova za vključevanje v razvojno-raziskovalne projekte in sodelovanje v njih. Ti

Črpanje aluminija

projekti so financirani iz sredstev, ki jih za ta namen dodeljuje država in Evropska unija. Družba Talum se je kot eden izmed večjih partnerjev v tem procesu konec junija priključila javnemu razpisu za razvoj tako imenovanih centrov odličnosti v obdobju od 2009 do 2013. To je tudi za DE Kontrola ka-

kovosti priložnost, da izkoristi svoje kadrovske in tehnične potenciale. Kaj več bo znanega po odločitvi Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo o potrditvi oziroma izbiri prijavitelja za Center odličnosti za procesne in inovativne tehnologije konec julija letos.x

Prve bilance so za nami

LILIJANA DITRIH
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Začelo se je s spremembami, ki so s seboj nosile strah, odpor, nove naloge, nova znanja, večjo zaposljivost.

Odnos do sprememb in odziv nanje se od posameznika do posameznika razlikuje in je odvisen predvsem od tega, koliko smo za spremembe sploh dojemljivi. Tako se nekateri počutijo kot ribe v vodi, če se okoli njih venomer kaj spreminja, so celo (so)ustvarjalci sprememb. Drugi raje počakajo, da vidijo, kaj se bo iz stvari »izcimilo«, in nato sledijo, sprejmejo spremembe. Tretji se jih bojijo in jih zavračajo.

Spremembe največkrat povzročajo nelagodje, strah, odpor, cinizem ..., skratka predvsem negativna čustva, ki nas ovirajo v našem delovanju, razmišljanju, nam jemljejo energijo in kratijo spanec.

Spremembe lahko doživljamo tudi drugače. Lahko nam predstavljajo izziv, priložnost, da se naučimo nekaj novega, napredujemo na delovnem mestu, možnost za nadaljnjo zaposlitev pri obstoječem ali drugem delu.

Za nas kot posameznike je pomembno, da smo v procese sprememb čim bolj vključeni, da v njih aktivno sodelujemo. Pomembno je, da razu-

memo, zakaj so spremembe nujne, kaj nam bodo prinesle (tako na ravni posameznika kot na ravni podjetja), kakšna bo naša vloga v njih.

Kako so se v službi za finance in računovodstvo lotili sprememb?

Zaposleni v službi Finance in računovodstvo so se odločili dati spremembam možnost, da se uresničijo, sebi pa priložnost, da jih (so)oblikujejo. Zavedajo se, da krize ne bo nihče reševal namesto nas, da smo mi tisti, ki lahko kot posamezniki in kot skupina veliko naredimo za izhod iz krize. Pri tem pa veliko vlogo igrajo znanje, medsebojno zaupanje in sodelovanje. Za svojo prihodnost smo najprej odgovorni mi sami. Znanje je (edini) kapital posameznika, ki ga lahko ves čas nadgrajuje, dopolnjuje ter s tem sebi in sodelavcem omogoči nadaljnji obstoj in razvoj.

Z odhodom treh sodelavcev iz Alina se je na področju računovodskih del za družbe v lasti Taluma postavilo več vprašanj: kako rešiti problem, kako na novo organizirati delo, kdo bi ga lahko opravljal? Zaposleni v Financah in računovodstvu so se znašli pred veli-

kim izzivom in nalogami: prevzeti dodatno delo, ki ga pred tem niso niti obvladali, niti opravljali, niti imeli potrebnih znanj in izkušenj. Vsak med njimi je bil strokovnjak na svojem ozkem področju (saldakonti, materialno, devizno poslovanje ...). Sedaj je njihovo osnovno vodilo učiti se, pridobiti si kompleksna znanja, ki bi jim v primeru izgube zaposlitve v Talumu na trgu dela predstavljala pomembno prednost pred drugimi iskalci zaposlitve, saj bodo obvladali računovodstvo za manjša ali srednja podjetja. Za njimi so že prve bilance. Član uprave mag. Franc Visenjak in vodja računovodstva Daniel Lačen sta vesela in zadovoljna ter ponosna na svoje sodelavke in sodelavce.

Kako so se delavci službe Finance in računovodstvo pripravili na nove naloge in izzive, so nam povedali sami.

Brigita Lukman dela v tej službi 23 let, trenutno na področju glavne knjige kot knjigovodja II. Z odhodom delavcev iz Alina je skupaj z Marijo Murko in Miro Murškom na pobudo Daniela Lačnega prevzela dodatna dela za hčerinsko podjetje Vargas-Al.

»Spremembe lahko doživljamo tudi drugače. Lahko nam predstavljajo izziv, priložnost, da se naučimo nekaj novega, napredujemo na delovnem mestu, možnost za nadaljnjo zaposlitev pri obstoječem ali drugem delu.«

Brigita Lukman (v sredini) s sodelavkama

Matevž Mohorko

Irena Zafošnik

»V začetku je bilo veliko strahu pred novimi, neznanimi področji. Glede na to, da delam na področju glavne knjige že 10 let, sem druga področja manj poznala. Najbolj problematično je področje osnovnih sredstev, prav tako dela v saldakontih kupcev in dobaviteljev, obračun DDV, bilanci-ranje ... Prvi mesec smo se ubadale z »enostavnim« knjiženjem celotnih bančnih izpiskov, integracijo računov, statistiko, novimi kupci, dobavitelji ... Vsak dan je bilo kaj novega in neznanega. Veliko časa nam vzame učenje za delo v sistemu BAAN, ki je zelo zapleten in prepleten. Vsak dan sprosti se učimo, delamo, raziskujemo ... Pri tem nam zelo pomagajo sodelavci, ki so specialisti na drugih področjih; ob tej priložnosti se jim zahvaljujem za pomoč in potrpljenje. Za nami so prve bilance, ki smo jih izdelale same, porabile smo več časa in energije kot tisti, ki to počnejo vsak mesec, ampak Daniel Lačen kot odgovorni jih je v celoti sprejel.

Žalostna sem, ko slišim delavce predvsem iz delovnih enot, ki sprašujejo, kaj počnemo v »beli hiši«, ali pri nas ni »viškov«. Pri nas se kriza pozna samo pri plači, dela imamo več, kot smo ga imeli, tako da je problem izkoristiti proste ure in dopust. Vesele smo, da smo do sedaj pridobljeno znanje uspešno uporabile, in vemo, da bo pri naslednjih bilancah lažje, a učenja še vedno ne bo konec. Zavedamo se, da dodatno znanje predstavlja večjo možnost za zaposlitev.«

Irena Zafošnik dela kot knjigovodja osnovnih sredstev. S prevzemom del računovodstva za potrebe družb v naši lasti se je povečal tudi obseg njenega dela na področju osnovnih sredstev in saldakontov dobaviteljev hčerinske firme Vital.

»S pridobivanjem novega znanja in spretnosti se te polastijo občutki zmedenosti in nesposobnosti. Pojavi se nezadovoljstvo, ko ugotoviš, da je začetno pričakovanje težje izpolniti, kot je sprva kazalo. Počasi pa se začeta

Nataša Turk Ličen

razvijati samozavest in povezanost s sodelavci. Najpomembneje je, da se drug od drugega kaj naučimo. Med seboj prenašamo izkušnje, razvijamo sposobnosti in znanje in sprejemamo odgovornosti. Vse to nas privede do skupnega razmišljanja. Sodelujemo z idejami in mnenji, da v roku rešimo probleme.«

Matevž Mohorko dela na delovnem mestu finančnik II, kjer se ukvarja predvsem s saldakonti dobaviteljev. Ob svojem delu je prevzel še računovodska dela za našo največjo hčerinsko družbo Revital.

»Delo se je sčasoma nadgrajevalo, kot se je spreminjala zakonodaja. Ves čas smo morali slediti spremembam, se izobraževati. Delo za Revital mi predstavlja izziv, saj do sedaj pridobljeno znanje lahko širše uporabim. Revital je zanimiv zaradi tega, ker ima široko proizvodnjo, izvoz, je podjetje, ki se še vedno razvija. Ob pripravi prvih bilanc se vsi še učimo, se usklajujemo. Do konca leta se bo pojavilo še kar nekaj

vprašanj, problemov, ki jih bo treba rešiti. Z delom bodo rasli naše znanje, samozavest in odgovornost – z večjo gotovostjo bomo stali za posredovanimi podatki.«

Nataša Turk Ličen dela na področju obračuna davka. Z odhodom sodelavke Katje iz službe za plan in analize na porodniški dopust je Nataša sprejela večino njenih nalog.

»Prevzem novih nalog je bil zame velik izziv. Spremembe dela sem bila zelo vesela, kajti moje običajno delo je že postalo rutina. Sámó delo, način, njegova vsebina v službi za plan in analize se bistveno razlikujejo od dosedanjega dela. Medtem ko so rezultati nalog v Financah in računovodstvu hitreje rešljivi in dostopni uporabniku, je pri izdelavi kalkulacij to daljši in bolj zapleten proces. Sodelavke in vodja službe za plan in analize mi pri delu pomagajo z informacijami in potrebnimi pojasnili, za kar sem jim zelo hvaležna.«**x**

INTERVJU

Pogovarjali smo se z Gregorjem Jurkom

Vesel sem, da sem lahko del te zgodbe

IVO ERCEGOVIĆ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Skupaj bomo poskušali spoznati Gregorja Jurka, sodelavca iz Marketin-ga, ki dela med nami šele od januarja lani. Skupaj pravim zato, ker ga tudi sam ne poznam, čeprav me kot človek zelo zanima in sem že prej iz radoved-nosti ob priliki kaj poizvedel o njem pri sodelavcih in med bežnimi sreča-nji. Med sodelavci uživa veliko zaupa-nje. Velja za strokovnjaka in zelo prijet-nega sodelavca, po naravi je tih, umir-jen, vedno si vzame čas za premislek, zato so njegove besede natančne in prepričljive. Nekateri govorijo, da najraje posluša Avsenike, kolesari le po ravnem, ima rajši pivo kot vino, no-gomet ga ne zanima, rad ima blondin-ke, gleda z viška – v višino meri 199 cm, številko čevljev pa ima 41, pre-hitro vozi po naselju ... Govorice pač.

Koliko od zgoraj omenjenega je res?

Ha, ha, kjer je dim, je tudi ogenj, nekaj bo že držalo, vsaj približno. Zrasel sem do višine 194 cm, zato mi tradicionalna orodja Dravskega polja (kot je recimo motika) ne ležijo. Raje trgam jabolka, poslušam vso glasbo, prednjači pa moderna črnska duhovna glasba (rap). Otrokoma največkrat prebiram pravljico Zvezdica Zaspanka (ki ima zlate lase), tako da bo teorija o blondinkah kar držala. O prehitri vožnji (le zunaj naselja) pa bi lahko več povedala sodelavca Zvone in Marijan, ki sem ju na službenih poteh že večkrat skušal prestrašiti, pa mi ni uspelo. Nogomet pa veliko raje igram, kot pa ga gledam.

Še vedno si dovolj visok, da »gle-daš z viška«. Saj sem si te govo-ric izmislil, da lahko začnemo pogovor, pa smo nekaj novega le spoznali. Od kod prihajaš? Nam lahko poveš kaj o svojem odrasčanju?

Prihajam iz Malečnika pri Mariboru, kjer sem obiskoval tudi osnovno šolo in kjer še vedno živijo moji starši. Odraščanje je potekalo brez večjih posebnosti, najraje sem igral nogomet in prebiral knjige. Lahko bi rekli, da sem bil določeno obdobje pravi »knjigožer«. Ta konjiček sicer zadnjih nekaj let potiskam na stran, zamenjali so ga otroka, gradnja, služba in v zadnjem času tudi šport. H knjigam se ponava-di vračam med dopustom, kje na morju pod borovci, doma mi namreč preostane čas le za prebiranje dnevnega časopisa v tiskani ali elektronski obliki.

Ali si imel za študij ekonomije kakšne posebne razloge? Kaj te je najbolj zanimalo?

Po končani Srednji strojni šoli sem kot večina mladih »mozgal«, kaj si sploh želim postati. Moram reči, da je bila ekonomija stvar trenutnega navdiha, ker me strojništvo ni dovolj zani-malo, da bi se z njim profesionalno ukvarjal, mi pa je poznavanje tehnike kasneje koristilo pri vseh zaposlitvah. Izbral sem si študij podjetništva, pri-vlačila me je misel, da bom lahko pri tem študiju en dan v tednu preživel v mentorskem podjetju ter tako povezal teorijo in prakso. Ta smer je bila takrat edina na ekonomiji, ki je to omogo-čala.

»S katere poroke v Sloveniji ste že prišli trezni, lačni in ne da bi videli nevesto ali sploh katero koli osebo nasprotnega spola?«

Kakšen pomen in vpliv ima eko-nomska znanost pri razvoju dru-žbenih razmer in v življenju sploh?

V okviru študija smo obiskali tudi Združene države in njihove šole za podjetništvo. Ta pot mi je dala misliti, kaj slovenskim programom ekonomije še manjka. Tam namreč otroke že v vrtcu navajajo na misel, da bodo kas-

neje odvisni samo od sebe. Glede na to, da skupaj s preostalim svetom plu-jemo v isto smer, smer krutega kapi-talizma, menim, da bi tudi naše otroke morali začeti privajati na nov sistem, kjer ni vedno nekoga zadaj, ki bi tako ali drugače skrbel zate ali se namesto tebe odločal o pomembnih stvareh, pa naj bo to podjetje, država ali bližnji so-rodniki. Sistem, v katerega drvimo, ni idealen, je pa realnost, na katero se bo treba prilagoditi.

Vendar antropologinja dr. Vesna V. Godina trdi, da bi Slovenija morala ohraniti svoje vrednote, ki izhaja-jo še iz tradicije kmečke popu-lacije, ki je živel kolektivistični tip življenja in so ljudje drug drugemu pomagali. Trdi tudi, da brez resne zavzetosti in odgovornosti delav-cev ne moreš uspešno proizvajati, »saj ljudje razumejo, da ne morejo dobiti več denarja, lahko pa dobijo več spoštovanja«. Kako kot pred-stavnik mlajše generacije komenti-raš te solidarnostne značilnosti, ki jih je socializem upošteval?

Če ne bi svojih zgodnjih let preživel v socializmu, bi lahko samo vprašal: kaj je solidarnost? Žal mi je, da je širša družba na te vrednote relativno hitro pozabila, še večja škoda je, da so na to pozabili v številnih podjetjih. »Zatogo-vanje« delavcev do skrajnosti še zdaleč ne prinese takšnih rezultatov, kot jih lahko prinese neka zdrava zah-tevnost do podrejenih sodelavcev. Prevečkrat sem v praksi videl, da ljud-je v večini primerov ne odhajajo zara-di denarja, temveč zaradi klime, po-manjkanja spoštovanja, nekih ira-cionalnih zahtev. Če bi v Sloveniji

znali ohraniti vrednote iz socializma in jih prilagoditi tržnemu gospodarstvu, bi bili zmagovalci. Mislim, da pri pre-hodu iz enega sistema v drugega ni zatajilo samo šolstvo, ampak družba kot celota.

Ali je prihod v Talum narekovala kaka posebnost, usoda ali višja sila?

Ko sem prišel prvič na razgovor, je bilo to tudi prvič, ko sem šel v Kidri-čevem dlje od bencinske črpalke. Podjetja nisem poznal, razen iz časo-pisov, in šele pred prvim razgovorom sem se poglobil v zgodovino, proiz-vodni program, dojel sem tudi pomen, ki ga ima podjetje v regiji in širše. Pred tem sem namreč večino svojega življenja preživel v bližini Maribora, zato tudi nisem vedel, kaj pomeni Talum ljudem, ki živijo v bližini tovar-ne. Je pa imel Talum vedno dober sloves, in ko menjuješ službo, so takšna podjetja seveda na vrhu spiska.

Torej je med tabo in Talumom nekaj le viselo v zraku. Vtis imam, da si se hitro aklimatiziral, da si sprejel klimo, ki vlada tukaj. Ali lahko opišeš prve občutke?

Dve stvari sta name pustili globok vtis in se jima čudim še danes, ko grem mimo »tovariša Kidriča«. Prva je ure-jenost prostorov, tako upravne zgrad-be, ki je poglavje zase, kot tudi vseh proizvodnih enot. Druga stvar pa je splošna kultura oziroma odnos med sodelavci, ki ga je možno opazovati na sestankih, neformalnih srečanjih. Ne me narobe razumeti, v vsakem pod-jetju se namreč kdaj skregajo in pov-sod je kdo s težkim karakterjem ali pa

Aluminij, številka 7, julij 2009

ima kdo izmed zaposlenih slab dan. Ampak splošno gledano, je ta odnos, to vzdušje, ki vlada tukaj, na zelo visoki ravni in ga doslej še nisem srečal. To je velika prednost, kar se je pokazalo tudi v krizi. Kje drugje bi se obtoževali, kaj je kdo naredil in česa ne, da bi bilo bolje, in tako ne prideš nikamor. Pri nas v Talumu pa so vsi postopki nekako gladko stekli in tej »gladkosti« se ne morem načuditi.

»Vsi proizvajalci aluminija v svetu danes pridelujejo velike izgube in razen rezanja stroškov nam ne preostane druga kot čakanje, kaj se bo zgodilo na svetovnih borzah.«

V Talumu tudi ni nenehnih groženj z brezposelnostjo. Ali to vsaj delno ne potrjuje prej omenjene trditve o solidarnosti in spoštovanju med zaposlenimi, kar Godinova šteje za nujen pogoj za uspešnost, ki nam pomaga tudi v krizi?

Res je. Prepričan sem, da bo Talum v tej krizi »splaval«, če ne zaradi česa drugega, gotovo zaradi takšnega odnosa. Vedno se iščejo rešitve, nikoli problemi. Glede na to, da sem imel priložnost spoznati različna okolja in vzdušja, ki vladajo v teh okoljih, in glede na to, da me je podjetniška klima podrobno zanimala že med študijem, menim, da vem, o čem govorim.

Sliši se tudi, da si pred Talumom opravljal posebna, zanimiva dela. Svojo delovno pot sem po opravljanem pripravništvu začel v Elektrokovini, v podjetju s 120 zaposlenimi, v oddelku za predstikalne naprave, kjer sem bil vodja nabave. Moje delo je obsegalo celotno nabavo strateških materialov na domačem in tujem trgu, spremljanje zalog in vsakodnevno usklajevanje s proizvodnjo. Po dveh letih dela sem si želel v prodajo. Priložnost sem dobil v Mariborski livarni Maribor kot vodja prodaje armatur za trge Bližnjega vzhoda.

Ali nisi bil premlad za takšno odgovornost?

Bolj kot starost se mi zdi pomemben odnos do dela, z določenimi poslovnimi partnerji smo postali prijatelji in se srečujemo še danes. To je bilo zelo zanimivo obdobje, kjer sem med postavljanjem trga in iskanjem novih kupcev prepotoval veliko držav. Tako sem bil recimo v Egiptu, Sudanu, Savdski Arabiji, Kuvajtu, Jordaniji, Siriji, Libiji, Združenih arabskih emiratih, Omanu, skratka, skoraj povsod. Službene poti so ponavadi trajale 14 dni, in tudi ko so nas obiskali gostje iz arabskih držav, so zaradi enega sestanka ostali vsaj 7 do 10 dni in zanje je bilo treba poskrbeti tudi čez vikend. Ker me otroka skoraj nista več poznala, sem se odločil, da si poiščem službo drugje. In tako sem prišel v Talum.

To je še en razlog, da si moral prevoziti tisto bencinsko črpalko pred Talumom. Ali si prinesel kakšne zanimive izkušnje iz njihovega načina življenja?

Seveda. Delo na trgih Bližnjega vzhoda je bilo zelo razgibano, nabralo se je tudi kar nekaj anekdot, ki jih hranim za vnuke. Ena od teh je bila recimo, ko sem bil povabljen na poroko našega partnerja v Jordaniji. Arabska klasična poroka traja vsaj tri dni, s to razliko, da smo bili ženske in moški strogo ločeni, vsak v svojem šotoru, pili smo samo kokakolo, jedli smo namreč šele drugi dan. S katere poroke v Sloveniji ste že prišli trezni, lačni in ne da bi videli nevesto ali sploh katero koli osebo nasprotnega spola?

Ali si s prihodom v Talum našel sebe?

Moja odločitev, da grem iz nabave v prodajo, je bila pravilna, saj zelo rad potujem, organiziram sestanke z neznanimi kupci, predstavljam izdelek. To rad počnem, ker delo ni vezano samo na pisarno, vedno spoznavam nove ljudi in širiš svoja obzorja in tako ena naloga ni enaka drugi. Delavec v prodaji je oseba, ki mora rešiti vse dileme kupca; dobro poznavanje izdelka je samo vrh ledene gore, spodaj se skriva še poznavanje proizvodnih procesov in naprav, tudi iz drugih delovnih enot, poznavanje različnih finančnih

nih kazalnikov, jezikov, zavarovanja različnih tveganj in še kaj bi se našlo.

Prišel si v najbolj kritičnem obdobje tovarne.

Moj odnos do krize je morda drugačen, ker sem se vedno gibal v nestabilnem okolju. Najprej začneš delati za določen čas, nato je nestabilno podjetje, sedaj je nestabilen ves svet. Tudi če menjaš službo, obstaja tveganje, ali se boš znašel v novem okolju. Če bi čakal, da se razmere uredijo, bi še danes čakal s krediti, gradnjo hiše, z družino. Zaradi vsega tega se me ta kriza ne dotakne, živim tako kot prej.

Kaj pa Talum? Največ težav ima DE Gnetne zlitine. Katera dela v Talumu ocenjuješ za najbolj pomembna?

Kar se tiče podjetja, je to povsem druga zgodba. Na livarskih zlitinah smo najprej doživeli drastično zmanjšanje proizvodnje, nato pa še korenito spremembo v paleti ponudbe – od proizvajalca pretežno primarnih zlitin na osnovi elektroliznega aluminija smo se premaknili na področje prodaje zlitin z višjim odstotkom železa, ki temeljijo na odpadnem aluminiju. Ta preskok je pomenil (upam, da začasno) slovo od starih kupcev in prehod na kupce, ki jemljejo primarnim podobne zlitine. V tem prehodu vidim kot delavec v prodaji svojo največjo odgovornost. Nove kupce bo enostavno treba pridobiti. Spoznal sem, da je bila odločitev o drastičnem zmanjšanju proizvodnje edina pravilna. Sam delujem v okviru omejenih možnosti prodaje in poskušam pripraviti teren za čas, ko se bodo uredile svetovne cene aluminija. Priprava terena pomeni ustvarjanje baze kupcev, selekcioniranje ciljnih kupcev, ki jemljejo želene zlitine, obiskovanje novih kupcev in podobno. Zaradi hitrih sprememb je veliko več dela z odločitvami, ki so nam v obdobju pred krizo vzele veliko manj časa.

Tvoj šef Zvone Banko je že oktobra lani opozoril na zmanjšanje prodaje in na to, da kriza ne bo obšla Evrope. Predsednik Uprave mag. Danilo Toplek pa je že pred tem napovedal, da bosta vsaj dve naslednji leti en sam boj za preživetje.

Vse kaže, da bo tako. Kako s svojimi izkušnjami vidiš nas in Evropo v tem boju?

O združenih Evropi v času krize ne moremo govoriti, ker so se vse države zaprle in sprejemajo samo odločitve, ki rešujejo njihovo domače gospodarstvo. Podobno je v podjetjih, zato se lahko zanesemo le sami nase z ukrepi, ki bodo nam v prid. Velika prednost je, da imamo odločitve o ukrepih proti krizi še vedno v svojih rokah in jih ne sprejemajo namesto nas v kakšni mednarodni korporaciji. Vsi proizvajalci aluminija v svetu danes pridelujejo velike izgube in razen rezanja stroškov nam ne preostane druga kot čakanje, kaj se bo zgodilo na svetovnih borzah. Na vmesni čas pa gledam kot na priložnost, da izpilimo vse procese do maksimuma.

Zelo si se izkazal pri pripravi Talumovega prodajnega kataloga. Ti pisanje in urejanje dokumentov leži?

Že od študentskih časov dalje se ukvarjam s pisanjem člankov za različne revije. Sodeloval sem z revijami Mladina, Podjetnik, Kapital, Mariborčan in z računalniško revijo T3. Pisal sem o temah iz financ, marketinga, podjetništva, skratka s področij, ki so me zanimala. To pisanje mi pomaga tudi pri vsakdanjem delu, ko je treba na preprost način razložiti kakšno stvar. Je pa to krvavo delo in ga ilustriram s prisposodobami: če hočeš pisati o čebelah, moraš vedeti več kot čebelarji. Prebrati je treba veliko gradiva, da sestaviš eno stran, zato kar hitro razberem, kdaj se nekdo potruji, ko napiše dober članek, kdaj pa gre samo za polnjenje strani.

Aleksandra Jelušič je zapisala v pravkar objavljeni kolumni: »Življenje je narejeno po nekih naravnih zakonitostih, in če si jemljemo več, kot nam pripada, se zna višek obrniti proti nam. Ali lahko odkrito uživamo v stvareh, za katere vemo, da nam ne pripadajo in nam nikoli ne bodo.« Kako bi komentiral to misel?

Ta višek se nam že obrača – civilizaciji kot celoti. Pretirana potrošnja, kapitalizem, izkoriščanje naravnih virov so rezultat tega jemanja. Odkrito že

uživamo v teh stvareh, gre za nek prestiž, ki ga je treba pokazati pred drugimi, je pa to uživanje v materialnih dobrinah prazno. To praznino pa polnimo s kupovanjem novih stvari. In krog je sklenjen.

Ali nam lahko poveš kaj o življenju zunaj tovarne?

Sem poročen in imam dva sinova. Starejši Jošt je star tri leta, mlajši Jaša pa dve leti. Z ženo Valentino, ki je učiteljica, sva pred tremi leti dokončala hišo v Gaju pri Pragerskem na parceli ženininih staršev. Sem kar ponosen, da je gradnja trajala manj kot leto in pol in da smo se lahko hitro preselili iz ene sobe v lastno hišo, na svoje.

Tako si šel živet z obronka Slovenskih goric na Dravsko polje. Ali je to spremenilo način življenja?

Ne preveč. Pa vendar, Dravsko polje šele sedaj, ko sem zaključil z gradnjo in z otroškimi pleniciami (no, to še ni čisto gotovo), bolje spoznavam na kolesu, česar nekoč nisem počel. Dodal bi še eno zanimivo anekdoto: ko sem na poslovilni zabavi v prejšnjem podjetju povedal, kam grem, mi je sodelavka rekla: »A, če pa greš v Talum, se boš moral začeti ukvarjati s športom, tam so vsi športniki.« In sem rekel: »Ja, pa kaj še!« Zarečenega kruha se največ poje. Moram reči, da si že grizem kolena na kolesu – vsako nedeljo se ob šestih zjutraj odpravim na pot, vseč mi je mirna narava, ko še vse spi in človek laže zbere misli.

Ali za konec lahko s svojimi besedami opišeš Talum, kot ga čutiš? Ne samo kot strokovnjak, ampak morda podobno, kot gledajo otroci na tovarno, ko jih vsako leto povabimo in nam svoje vtise na hitro narišejo, zapišejo, povejo ...?

Do podjetja čutim veliko spoštovanje, in to do vsega doseženega in do ljudi, ki so tukaj ustvarjali v preteklosti in ustvarjajo še danes. Urejenost zelenic, dreves, številne umetniške slike, kipi, spoštovanje preteklosti tovarne, vse to priča o neki duhovni kulturi, o kateri sem govoril že zgoraj in ki se odraža v odnosih med ljudmi. Vesel sem, da sem lahko del te zgodbe.x

Nagrada za najboljšo naslovnico pripadla Aluminiju

IVO ERCEGOVIĆ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Letos smo naš časopis že tretjič prijavili za nagrado Papirus 2009, ki jo podeljuje Sekcija za interno komuniciranje Slovenskega društva za odnose z javnostmi.

Tekmovali smo v treh kategorijah: za časopis kot celoto, za najboljšo naslovnico in najboljšo fotografijo. Zmagali smo v kategoriji za najboljšo naslovnico (med petimi prijavljenimi) in zasedli tretje mesto v kategoriji za najboljšo fotografijo (spet med petimi prijavljenimi), v najpomembnejši kategoriji, za najboljši interni časopis, pa smo bili med petnajstimi prijavljenimi enajsti. Bolj kot mesto na lestvici je pomembno, da smo v primerjavi z letom 2007 dobili deset točk več in se tako zelo približali profesionalnim ekipam iz Gorenja, Krke Telekomu in drugim, ki so bile na prvih mestih. Pri tem je treba poudariti, da člani žirije vedno bolj spoznavajo in cenijo našo izvirno sporočilnost in poslanstvo Aluminija, kar smo tudi posebej poudarili v priloženi izjavi za javnost. Seveda vsi vemo, da to ni največ, kar lahko naredimo, in še naprej bomo delali z mislijo: »Bodi to, kar si, ne tisto, kar želijo videti drugi.«

Za nagrajeno naslovnico moramo najprej čestitati avtorju Srdanu Mohoriču, ki je avtor fotografije za novoletno številko. Naj povemo, da naslovnice nastajajo na osnovi dogovorov v uredništvu in da so vsebinsko odvisne od glavne teme za vsakokratno številko.

Dogovarjamo se tudi o končnem oblikovanju in besedilu na naslovnici.

Izjava za Papirus 2009

»Člani uredniškega odbora in delavci tovarne Talum, d. d., iz Kidričevega smo se razveselili novice o tem, da je decembrska številka Aluminija iz leta 2008 prejela Papirusovo nagrado za najboljšo naslovnico v kategoriji tovarniških glasil.

Ob tem želimo povedati, da ima največ zaslug avtor Srdan Mohorič, ki je uspešno nasledil priznanega mojstra fotografije Stojana Kerblerja, čigar umetnine, nastale v bogati zgodovini Taluma, priložnostno objavimo. Poleg tega je treba omeniti, da smo v Talumu, kljub modernizaciji celotnega procesa proizvodnje aluminija, ohranili mnoge unikatne naprave in z novimi posegi obogatili arhitekturo prostora, ki vzbuja zanimanje obiskovalcev, zlasti strokovnjakov, umetnikov in zgodovinarjev. Mohorič je za decembrsko številko časopisa izbral praznični motiv, kjer je poleg svetlečih novoletnih lučk viden novi obelisk, delo akademskega oblikovalca, profesorja Vladimira Pezdirca. V ozadju fotografije je vidna upravna zgradba, delo znanega arhitekta Danila Fürsta, Plečnikovega učenca, ki je sodeloval pri gradnji tovarne. To Fürstovo umetništvo, ki jo je ob gradnji obiskoval tudi Plečnik, je arhitekt Zdravec obnovili v

izvirni obliki in ji tako po petinpetdesetih letih ohranil vso lepoto.

Veseli nas, da so to spoznali tudi člani Sekcije. Ob tem pa želimo omeniti, da to ni edina odlika našega časopisa, saj smo kulturo, znanje, izvirnost in človeški pristop bolj usmerili na vsebino in sporočilnost z željo, da ohranjamo že tradicionalno dobre odnose med zaposlenimi. Zato se zahvaljujemo članom Sekcije, ki so to spoznali in tem vrednotam dali visoko oceno. Nam v spodbudo, življenju pa v veselje.«

Komentar Srdana Mohoriča:

Moja prisotnost s fotografijo v našem časopisu je, upam, opazna zadnja tri leta. Fotografiranje tovarne, njene arhitekture, tehnoloških procesov, zaposlenih in dogodkov je velik izziv. Prepričan sem, da imam veliko sreče, da lahko to počnem jaz. Fotografija je moj hobi, ki mi vzame večino časa, in posvečam se ji z velikim veseljem in entuziazmom.

Upam, da je med bralci časopis sprejet bolje, če je ob članku ali na naslovnici fotografija, ki je sporočilna, informativna, aktualna in tudi likovno ustrezna.

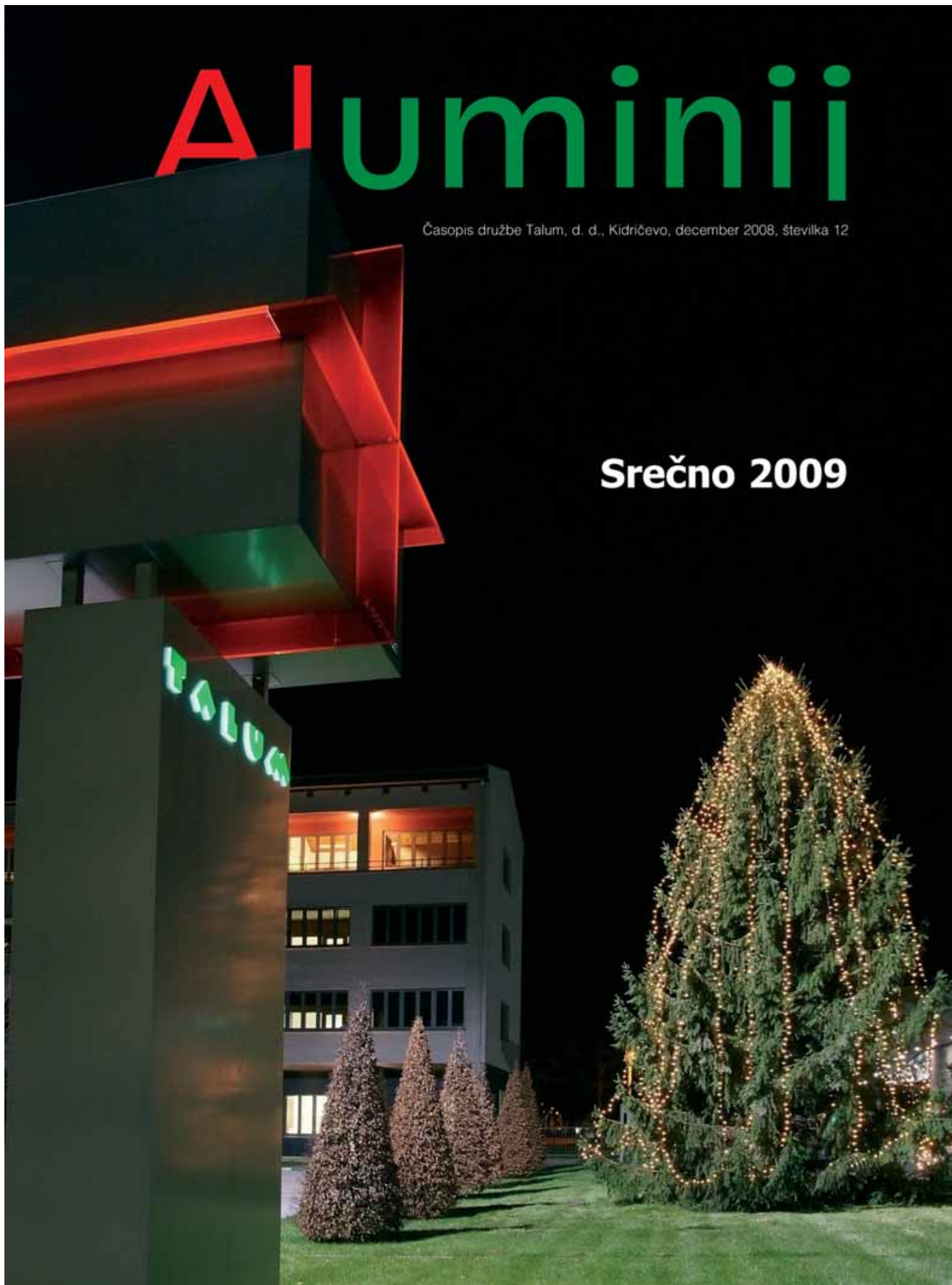
Vesel sem, da so na tekmovanju za najboljšo naslovnico opazili in nagradili našo. Nagrada nas bo vse, ki sodelujemo pri nastajanju časopisa, še bolj spodbujala k raznolikosti in dvigu kakovosti našega Aluminija. x

Seveda vsi vemo, da to ni največ, kar lahko naredimo, in še naprej bomo delali z mislijo: »Bodi to, kar si, ne tisto, kar želijo videti drugi.«

Aluminij

Časopis družbe Talum, d. d., Kidričevo, december 2008, številka 12

Srečno 2009

Vesna

DARKO FERLINC

FOTO: SRDAN MOHORIČ

»Druga, morda še bolj zanimiva Vesnina dejavnost je sodelovanje v društvu Cesarsko-kraljevi Ptuj.«

Naenkrat smo zaslišali zavijajoč zvok, še najbolj podoben oglašanju policijske sirene. V sobo je privihrala za nas takrat še prava policistka, v pravi policijski uniformi, s pravo policijsko kapo na glavi in s temnimi sončnimi očali. Kot v kakem ameriškem filmu. Cilj njenega naskoka je bil seveda naš Slavko Lovrenčič, ki je tisti dan skupaj z nami prestajal poslovilno zabavo v ribiškem domu v Rogoznici pri Ptuj. In ker odhaja v novo službo v policijo, je bilo popolnoma logično, da v zabavnem programu sodeluje tudi policija. Policistka je izza pasu potegnila prave policijske lisice in Slavka vklenila. Nato mu je prebrala njegove prekrške in pravice in ...

Nekako se mi je zdelo, da poznam to »policistko«. V prvem trenutku nisem »pogruntal«, od kod, a hitro sem jo prepoznal: **bila je Vesna Masten iz proizvodnje ulitkov.**

In prav njo vam danes predstavljamo. Razlogov za to je več. Poleg tega, da dela v Talumu v proizvodnji ulitkov, se ukvarja še s celo vrsto dejavnosti. Gremo po vrsti.

Vesna je na Ptuj najprej končala gimnazijo. Nato je naredila srednjo prometno šolo v Mariboru. Po njej je končala visoko prometno šolo na Fakulteti za pomorstvo in promet, smer tehnologija prometa. In ker je hotela biti inštruktorica, bolje rečeno, predavateljica prometnih predpisov v šoli za nove šoferje (temu včasih rečemo teorija), je naprej končala pedagoško

akademijo, nato pa še šolo za inštruktorje in predavatelje cestnoprometnih predpisov.

V Talumu dela torej v DE Ulitki kot komercialistka. Sodeluje pri prodaji ulitkov, rešuje reklamacije, v zadnjem času, ko v enoti nimajo tajnice, opravlja še tajniške in administrativne posle. Sodelovala je tudi pri pripravi sejmov livarstva, kjer smo se predstavljali potencialnim kupcem.

Živi v Mariboru in tam tudi predava teorijo prometnih predpisov. Vsak dan dve uri pripravlja slušatelje na teoretični del šoferskega izpita. Izpite tudi sama izvaja. Na mesec se zvrstita dve skupini bolj ali manj mladih slušateljev. Med njimi tudi so tisti mladi slušatelji, ki želijo že pri 14 letih

dati vse vrste vožnje. Po avtocesti, hitri cesti, po enosmernih ulicah, po krožiščih in tako imenovanih turbo krožiščih, ki jih na Ptuj še nimamo. In na teh voziščih tudi opravljajo izpite. Vsi drugi, ki izpit opravljajo v manjših mestih, ki takih prometnic v bližini nimajo, se morajo teh veščin naučiti šele, ko že imajo šoferski izpit. Druga, morda še bolj zanimiva Vesnina dejavnost je sodelovanje v društvu Cesarsko-kraljevi Ptuj. V njem sodeluje že sedem let. Od letos je njegova predsednica ali po srednjeveško vice-dom. Društvo je ustanovilo osem bolj ali manj poznanih Ptujčanov, med njimi tudi njeni starši. Društvo je ljubiteljsko in neprofitno. Ime Cesarsko-kraljevi Ptuj se navezuje na obdobje

opraviti izpit za skuterje. Saj vemo: če ima skuter motor z več kot 50 ccm prostornine, je za vožnjo z njim potreben izpit. Vesna meni, da je 14 let premalo in da taki mladci še ne bi smeli voziti takih motorjev. Vprašal sem jo, kaj meni o prometni varnosti v Sloveniji, Mariboru, Ptuj ... Predavatelji in inštruktorji se zelo trudijo predvsem z mladimi. Želijo spremeniti njihovo miselnost. Želijo jih ozavesiti o nevarnostih v prometu. Vsi vemo, da je predvsem z motorji največ prometnih nesreč. Mladi so tudi povzročitelji veliko nesreč z avtomobili. Z drugačno miselnostjo bi marsikaj od tega morda lahko preprečili.

Je pa bistvena razlika, če opravljaš voziški izpit na primer v Mariboru ali na Ptuj oziroma v kakem drugem manjšem mestu. Promet v Mariboru je zelo zapleten. Vozniki morajo obvla-

oziroma čas iz zgodovine Ptuja po letu 1555, ko je postalo cesarsko-kraljevo, deželno-knežja last. Obdobje, v katerem se društvo oblačilno uvršča, sega od leta 1555 do konca 16. stoletja. Društvo je izbralo dovolj širok razpon, v katerem se odraža pestrost grajske oblačilne podobe do bogate meščanske, ki so jo na eni strani kazali nemški, na drugi pa italijanski trgovci, in v katerem se lahko razvrstijo tudi vsi drugi socialni sloji. Društvo ima tudi svoj grb. V njem sta zmaj in sidro, ki se najdeta tudi v grbu gospodov Ptujskih. Na grbovnem ščitu sta v dveh, z diagonalo ločenih delih polja sidro in zmaj; na levi spodnji strani je navzdol obrnjeno sidro in na desni zgornji strani zmaj. Sidro in zmaj sta povzeta iz ščita ptujskega patrona sv. Jurija. Sidro predstavlja Jurijev križ, zmaj pa pošast, ki je bila včasih upodobljena

kot kača in jo je sv. Jurij premagal. Iz tega ščita se je kasneje razvil ptujski grb. Pečat se je s časoma poškodoval, zaradi spreminjanja pisarniških potreb in poslovanja se je tudi njegova oblika vedno bolj poenostavljala in izgubljala svojo srednjeveško podobo. Celo postavno podobo je zamenjala upodobitev sv. Jurija od pasu navzgor. Nato je izginil še sv. Jurij in tako se je v grbu uveljavil le še Jurijev križ, ki ga je vsakokratna oblast spreminjala in obdajala z najrazličnejšimi državnimi simboli.

Letos je društvo izvedlo že 5. srednjeveško Jurijevo tržnico, s katero obuja spomin na sv. Jurija, zaščitnika Ptuja. Glavna prireditelj, ki jo organizira, pa so prav gotovo Ptujске grajske igre.

Čeprav je bil »vitez«, ki jih je učil osnovnih veščin mečevanja, kar oster. Za konec sem dodal še odstavek o dvoročnem meču, ki me je na gradu v otroškem taboru najbolj pritegnil.

Z razvojem močnejših oklepov so se morali ojačati tudi meči. Z začetnih 0,80–1,0 metra so se najprej podaljšali na 1,1–1,3 metra in nato tudi do 1,9 metra. Tako dolg meč je zahteval eno in pol- oz. dvoročno rabo ter je (tudi če ni presekala oklepa) ob močnem udarcu povzročil resne notranje poškodbe (tope poškodbe). Dvoročne meče, ki jih pogosto vidimo na upodobitvah najemnikov (*Landtsnecht*), so izdelovali že v srednjem veku, vendar niso bili namenjeni za uporabo v boju. Njihov namen je bil

Letos bodo že sedme po vrsti.

Ko smo delali reportažo, je potekal že četrti srednjeveški otroški tabor. Traja tri dni. Na njem otroci spoznavajo najrazličnejše srednjeveške zanimivosti: učijo se srednjeveških plesov, mečevanja in spoznavajo srednjeveško orožje in opremo (oklepe, šleme, verižne srajce ...), streljajo s samostrelom in spoznavajo statve in tkanje. In še in še. Še jedilnik je srednjeveški.

Vzdušje na travi za grajsko žitnico je bilo več kot prijetno. Bilo je sproščujoče. Vsi so nekaj počeli. Eni otroci so poslušali »predavanje« o orožju in viteški opremi, drugi so delali sončne ure, tretji ... Čeprav mi nikoli ni všeč, da otroke učimo kar koli o orožju, v tem primeru o mečih in mečevanju, kar je pravzaprav pretepanje, se mi je tokrat zdelo vse tako otroško igrivo. Nobene agresivnosti ni bilo v otrocih.

predstavitev, pogosto so bili razstavljeni, uporabljali so se deloma tudi za izvršitev smrtnih obsodb (obglavljenja). V času tridesetletne vojne so jih skušali uporabiti, vendar brez posebnega uspeha. Bili so predolgi in prenerodni za uspešno uporabo na bojnem polju. ([http://sl.wikipedia.org/wiki/Me %C4%8D](http://sl.wikipedia.org/wiki/Me%C4%8D))

Do sedaj sem napisal že kar nekaj reportaž. Predvsem o ljudeh, ki poleg tega, da delajo v »fabriki«, počnejo še kaj drugega. In v večini primerov so zanimivi. Od njih se lahko učimo. Ob njih lahko uživamo. Ob njih nam ni dolgčas. Meni se zdi »eni taki mali presežki«. In tudi Vesna je taka.x

Najboljše **fotografije** tega meseca

Slika za štiri čebelje pike. Foto: Ivo Ercegović.

Lepena. Foto: Stanko Jus.

Potočka Zijalka. Foto: Stanko Jus.

Čoln. Foto: Lidija Kosi.

Jadran. Foto: Lidija Kosi.

Marketing v domeni malčkov in mijavkajočih mačkov

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

V zadnji prilogi Lisacmarketingekspresa je Aleš Lisac zapisal: »Včeraj sem na svojem še ne štiriletnem sinu opravil majhen marketinški eksperiment ... Malček si je zaželel soka. Jabolčnega. S slamico! Ker sem se ravno usedel na kavč in v roke vzel revijo, sem mu rekel, naj malo počaka. Ampak otroci neradi čakajo ... Ker nisem takoj ubogal, je deček svojo zahtevo v naslednjih petnajstih minutah ponovil šestinštiridesetkrat! (»Tati, sok!« ... »Žejen sem.« ... »Daj mi sok.« ... »Prosim, daj mi sok.« ... »Sok!« ... »Prosim, sok!« ...)«

Verjetno ni treba posebej razlagati, da se je malčku v šestinštiridesetem poskusu trud bogato obrestoval in je od svojega tatja dobil jabolčni sok s slamico. Ravno sredi razmišljanja o tem, da je marketing torej v domeni malčkov, ki ko odrastejo, večinoma izgubijo smisel za marketinško »izsil-

jevanje«, ki je v kapitalizmu tako železna lastnost, zagledam svojega mačka, ki sedi pred zaprtimi vrati balkona, me naivno gleda, zraven pa spušča »mijavkajoče« prošnje. Barva in glasnost mijavkanja se stopnjujeta, ker zdaj ve, da sem ga opazila, in če ga gledam, vse kaže, da bo počasi prešel mojo tolerančno mejo potrpežljivosti in bo dosegel svoje. Vendar tokrat ne popuščam in zazdi se mi, da je ta sivi »repko« svojo zahtevo ponovil več kot šestinštiridesetkrat in verjetno bi še kar nadaljeval, če ne bi bili moji živci že načeti in sem mu naposled dovolila pokukati na balkonsko razkošje.

Ali ljudje delamo napako, ko želimo biti vlijudni in svojih želja, zahtev in pričakovanj ne izražamo na glas? Ali je dovolj, da smo v službi marljivi, da doma skuhamo dobro kosilo, da pokličemo prijatelja in upamo, da bodo naš šef, partner in prijatelj iz naših dejanj razumeli, kaj si želimo, kaj od njih zahtevamo, kaj pričakujemo? Komunikacija je vedno zelo zapletena, in tudi če komuniciramo z ljudmi, ki so nam domači in blizu, gre vedno za nekakšen komunikacijski marketing, saj se ves čas trudimo, da bi nas nasprotna stran razumela in upoštevala. Se vam ne zdi, da je kapitalizem že tako visoko zavihal svoje rokave, da ni več prostora za navidezno sramežljivost, bonton in lažno zadržanost, ker si bodo vsi tisti, ki si upajo izražati svoje želje, zahteve in pričakovanja, prilastili naš vloženi trud in se jim bo zdelo to povsem samoumevno, ker pač nismo povedali, da je to naš sok s

slamico in da si mimogrede želimo še smetano na kavi? Zazrite se v vašega malčka in v vašega hišnega ljubljence in se iz njunih zahtev nekaj naučite. Če bo vaša prošnja prvič zadela na zaprta vrata, boste drugič malce obrnili zahtevo ali pa jo zavili v kak drug papirček in dekorirali z mašnico ... Saj ni pomembno! Pomembno je, da v šestinštiridesetem poskusu dobimo to, za kar smo garali. Imamo pravico vzeti več, kot nam pripada? Tu gre predvsem za moralno dilemo. Življenje je narejeno po nekih naravnih zakonitostih, in če si jemljemo več, kot nam pripada, se zna višek obrniti proti nam. Ali lahko odkrito uživamo v stvareh, za katere vemo, da nam ne pripadajo in nam nikoli ne bodo? Hmmm ... Dvomim. Prej ko slej se bo našel kakšen črviček, ki nas bo začel lepo razjedati od znotraj navzven, da se bomo vprašali, kaj nam je tega treba. Ves dan že razmišljam o prijateljici. Včasih sem se čudila njeni predanosti delu, razdajanju, pomoči drugim. A ljudje samo jemljejo. Njihove zahteve včasih ne poznajo meja in jemljejo več, kot jim pripada. Kot da bi lahko skladiščili tujo energijo in se z njo napajali celo življenje. In človek, ki daje, ki si prizadeva, ki je lojalen, pričakuje, da njegov trud ne bo prezrt. Da bodo ljudje nekega dne opazili vse to prizadevanje in iz dejanj sklepali o njegovih željah, pričakovanih in zahtevah. A to se nikoli ne zgodi. Ko te življenje izčrpa, so redki tisti, ki bodo potrdili tvoja velika prizadevanja in spoznali, da je zdaj tisti trenutek, ko morajo tudi sami nekaj dati, saj so ves čas samo jemali. Lahko bi rekli, da gre za motnjo v komunikacijskem marketingu. Ker smo neupravičeno prezrti. In če vaša prošnja pri šefu, partnerju in prijatelju ne zaleže niti šestinštiridesetič, je čas, da požrete svoj ponos in svoje življenje postavite na tehtnico. Morda je čas, da preusmerite napore v drugo smer ali pa stopite korak nazaj. Tam boste našli sami sebe s kupom želja, ki čakajo, da jih izpolnite. A ne drugim, sebi.x

Varovanje okolja

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Kegljanje za pokal »SKEI – Talum 2009«

MILAN FAJT

FOTO: ARHIV SINDIKATA SKEI

V sredo, 24. 6. 2009, je na kegljišču Drava na Ptuj potekalo kegljaško posamično prvenstvo Taluma, njegovih hčera in Silkema. Tekmovali smo po novih kegljaških pravilih na 120 lučajev (60 na polno in 60 na čiščenje). Tekmovanja se je udeležilo devetnajst sodelavcev, spet pa so razočarala dekleta, saj se niti ena sodelavka ni opogumila, da bi sodelovala v tem sicer garaškem športu. Upamo, da bo v prihodnosti drugače.

Tudi v tem športu veljajo določena pravila in sojenje na tekmi sta dobro

opravila naša sodelavca Miran Haladeja in Miran Ritonja, ki je tekmovalje vzorno organiziral. Obema sodelavcema iskrena hvala. Zahvala gre tudi Upravi družbe in sindikatu za pomoč pri izvedbi tekmovanja.

Na koncu je vredno omeniti, da je ekipa Taluma dosegla zelo dobro tretje mesto na občinskem tekmovanju v borbenih igrah med 24 krožki. Čestitamo!x

Prvi trije uvrščeni, ki so prejeli pokale:

1. mesto	Borut Peteršič	Silkem	505 podrtih kegljev
2. mesto	Miran Ritonja	DE Rondice	500 podrtih kegljev
3. mesto	Stane Horvat	DE Gnetne zlitine	470 podrtih kegljev

Letne igre SKEI v Slovenski Bistrici

MILAN FAJT

FOTO: ARHIV SINDIKATA SKEI

V soboto, 23. 5. 2009, so v Slovenski Bistrici potekale VI. letne igre SKEI. Organizirala jih je komisija za šport in rekreacijo, udeležilo pa se jih je več kot tristo članov sindikata kovinarjev. Med njimi je bila tudi naša mala ekipa. Tekmovali smo v malem nogometu, pikadu, namiznem tenisu, odbojki, vlečenju vrvi in suvanju kamna. Vse razen tekmovanja v malem nogometu je potekalo v smislu druženja. Prav vlečenje vrvi in suvanje kamna sta med udeleženci izzvala veliko smeha in dobre volje.

Čeprav je prevladovalo druženje, smo zaznali kar precej tekmovalnega duha, zato niso izostali zelo dobri rezultati. Po posameznih disciplinah se je naša ekipa uvrstila na naslednja mesta:

mali nogomet
pikado – ženske
pikado – moški
vlečenje vrvi
suvanje kamna
Ekipna uvrstitev je bila nekoliko slabša, ker je veljal proporcionalni sistem točkovanja, nas pa je bilo, kot sem že omenil, malo. Tako je ekipa Gorenja iz Velenja, ki je štela okrog 100 tekmovalcev in udeležence v vseh disciplinah, imela neprimerno več možnosti za ekipno zmago kot ekipa Taluma, ki je štela 20 članov in ni tekmovala v vseh disciplinah. Kljub vsemu smo pristali na skupnem četrtem mestu od petnajstih ekip, kar sploh ni slaba uvrstitev na republiški ravni.x

Borut Peteršič, Stane Horvat - Cigo, Miran Ritonja

Milan Drevenšek

Udeleženci iger

Nogometna selekcija Taluma

SLOVARČEK: SAITO – JAPONSKI SMUČARSKI SKAKALEC (HIROYA, 1970), SINAN – KOSOVSKI PISATELJ (HASANI, VETER IN HRAST), ILJAŽ – SLOVENSKI VOZNIK RELIJA (GAŠPER), AREOSTIL – TRI IN POL ŠIROK RAZMAK DOLNJEGA PREMIERA STEBRA, MED POSAMEZNIMI STEBRI V VRSTI (ARHITEK.), BENETTO – VRSTA OZIMNE TRITIKALE (HIBRID MED PŠENICO IN RŽJO), ŽABER – ZDRAVILNA RASTLINA, MADRONŠČICA.

				SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	JAPONSKI SMUČAR, SKAKALEC (HIROYA, 1970)	KUPČEK ZEMLJE, KI JO IZRUE KRT	SLOVENSKI ZELIŠČAR (SIMON, 1906-1992)	ČVEKANJE, PRAZNE MARNJE	AMERIŠKA IGRALKA GARDNER	SPOJ ROKE S TRUPOM					
				DIVJI KOZEL											
				NAMESTITEV											
															
TALUM 2009	PLOŠČA ZA RAZSTAVNE PREDMETE	DRAG KAMEN	HVALNICA, SLAVOSPEV									ALKALOID V ČAJU	SLOVENSKI RELI VOZNIK (GASPER)	VRSTA TKANINE (KAVBOJKE)	
KRAJ V ŠAVRINSKIH BRDIH									RIMSKI DRŽAVNIK (AECIJ)						
									AMERIŠKI FILMSKI VESOLJČEK						
GORSKI DNEVNI METULJ							ŽELEZO			TOKOVNI POSREDNIK					
							NARCISIZEM, NARCIZEM			IZOLATOR					
STARA JAPONSKA PRESTOL- NICA					VISOKA PLANOTA V TURČIJI										
					VRAŽNI OBESK										
PLOD OLJKE						100 m²			KOSOVSKI KNJIŽEVNIK (HASANI)						
						RASTLINA ALI ŽIVAL IZ EKSOTIČNE DEŽELE			SLOVENSKA GLASBENA SKUPINA						
				PREBIVALEC NOVEGA SVETA								ŽELJKO SABOL			
				KARTA- ŽANSKI VOJSKO- VODJA, SOVRAŽNIK RIMA	UNIVER- ZITETNI KLINIČNI CENTER				SPOSOB- NOST MIŠLJENJA						
					IT. DIRIGENT (ALBERTO)				NUŠA TOME						
															
TALUM	TRI IN POL ŠIROK RAZMAK DOLNJEGA PREMIERA STEBRA, MED POSAMEZNIMI STEBRI V VRSTI (ARHIT.)											ROBERT MITCHUM	AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA	DUH ZLA PRI STARIH PERZIJIH	
	SLOVENSKI KARIKATU- RIST (KOS)	AMERIŠKI PISATELJ (HUNTER)													
VRSTA OZIMNE TRITIKALE								FLUOR- ESCENCNA RAZSVET- LJAVA	REKA V SIBIRIJI						
									KRAJ V ŠUMADIJI, SRBIJA						
RIMSKI PESNIK (NASO)					LJUDSTVO NA HOKAIDU					SLOVENSKA PESNICA (MUSER)					
					DOHODEK IZ OBRESTI					SLOVENSKA OBLIKO- VALKA (JANJA)					
ZDRAVILNA RASTLINA, MADRON- ŠČICA						PRIPRAVA ZA MERJENJE DEBEL									
						UGANDSKI DIKTATOR (AMIN)									
OSEBNI ZAMEK				FINSKI PESNIK (LEINO)						SREBRO		RIMSKA ŠEST			
				ARISTO- FANOVA KOMEDIJA								REKA V FRANCIJI, PRITOK RENA			
										ZADNJI TROJANSKI KRALJ					
											ARABSKI ŽREBEC				
				NEUGODNO, TEŽKO REŠLJIVO VPRAŠANJE								AMERIŠKI IGRALEC (ALAN)			
				DRUGI IN PRVI VOKAL				ZMIKAVT, KRADLJIVEC				DEL ROKE			

Uporaba aluminija

Drogovi

Aluminijski drog je polizdelek, namenjen industriji. Iz drogov se z različnimi postopki plastičnega preoblikovanja, najpogosteje z iztiskanjem, proizvaja široka paleta izdelkov, predvsem aluminijevih profilov. Letna kapaciteta proizvodnje drogov v Talumu je 65.000 ton. Trenutna proizvodnja je prilagojena kriznim razmeram na tržišču.

Tokrat vam predstavljamo okna, katerih okvirji so izdelani iz aluminijevih profilov. Surovina zanje so drogov.